

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 19. marts 2006
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2006-702-0033
Dok.: JTS40631

KOMMENTERET OVERSIGT

over

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om produktansvar (Ændring af reglerne om melleghandleres ansvar for produktskader) (L 201)

1. Høringen

Et udkast til lovforslag har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, præsidenten for Sø- og Handelsretten, præsidenten for Københavns Byret, præsidenterne for retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Foreningen af dommerfuldmægtige i Danmark, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Autobranchens Handels- og Industriforening, Brancheforeningen for Forbrugerelektronik, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Franchise Forening, Dansk IT, Dansk Kredit Råd, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Marketing Forum, Dansk Postordreforening, Dansk Textil Union, De Danske Bilimportører, Den Danske Boghandlerforening, DSK – De Samvirkende Købmænd, DESA Erhvervssammenslutningen G 1930, El-installatørernes Landsforening ELFO, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater FEHA, Foreningen af Kommercielle Danske Internetsites, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, HTSi – Erhvervsorganisationen, HK-Landsklubben, Håndværksrådet, IT-brancheorganisationen og Landbrugsraadet.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

2. Generelle bemærkninger

Præsidenterne for Københavns Byret og retterne i Roskilde, Århus, Aalborg og Odense, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Danmarks Automobilforhandler Forening, De Danske Bilimportører, Finansrådet, Foreningen af Danske Brugsforeninger, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Formanden for Forbrugerklagenævnet og HK Landsklubben Danmarks Domstole har ingen bemærkninger til udkastet.

Præsidenterne for Østre Landsret og Vestre Landsret anfører, at de finder, at de ikke bør udtale sig om udkastet, da formålet med lovforslaget er at bringe produktansvarsloven i overensstemmelse med en dom afsagt af EF-Domstolen.

Advokatrådet anfører, at lovudkastet på den ene side omhyggeligt holder sig inden for de rammer, som EF-Domstolen synes at have udstukket, men på den anden side bærer præg af et ønske om i videst muligt omfang at omgå virkningerne af EF-Domstolens dom. Desuden udtaler Advokatrådet, at det efter Advokatrådets opfattelse må antages, at lovudkastet vil give anledning til et betydeligt antal retssager med henblik på fastlæggelse af beviskravene efter de foreslåede bestemmelser.

Dansk Handel & Service anfører, at lovudkastet rent teknisk er tilfredsstillende, men at det indebærer en væsentlig forringelse af den gældende retstilstand både for erhvervsdrivende og for forbrugere. Forringelsen skyldes ifølge Dansk Handel & Service EF-Domstolens dom, og på den baggrund opfordrer Dansk Handel & Service regeringen til at arbejde for, at produktansvarsdirektivet ændres, så den retstilstand, der tidligere gjaldt i Danmark, kan genoprettes.

Forbrugerrådet bemærker, at der ved lovudkastet er udvist en unødvendig selvcensur i forbindelse med vurderingen af konsekvenserne af EF-Domstolens dom, idet Forbrugerrådet mener, at det ”ret så objektiverede culpaansvar, som har dannet sig i dansk retspraksis” kan opretholdes i fuldt omfang. Forbrugerrådet støtter, at justitsministeren opfordrer EU-Kommissionen til at fremsætte forslag om ændring af produktansvarsdirektivet, således at mellemhandlere kan pålægges at hæfte for producentens objektive produktansvar. Forbrugerrådet støtter også, at der som omtalt i lovudkastet nedsættes et udvalg, det skal drøfte en udvidelse af sælgeres ansvar efter købeloven til også at omfatte mangelsansvar for produktskader.

HTSi Erhvervsorganisationen har fundet, at lovforslaget er et rimeligt kompromis, der fjerner mellemhandlerens objektive ansvar i overensstemmelse med EF-Domstolens dom, men som

samtidig medfører en stærk beskyttelse af forbrugeren som følge af den omvendte bevisbyrde, der foreslås pålagt mellemhandleren. Desuden har HTSi udtalt, at organisationen støtter de igangværende tiltag til en fuldstændig harmonisering af lovgivningen på europæisk plan.

Justitsministeriet har under punkt 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger redegjort for EF-Domstolens dom i sag C-403/03, Skov Æg, og Domstolens fortolkning af de forpligtelser, der følger af produktansvarsdirektivet (Rådets direktiv 85/374 af 25. juli 1985 om tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om produktansvar, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/34 af 10. maj 1999). På den baggrund er lovforslaget udformes med henblik på, at loven bringes i overensstemmelse med produktansvarsdirektivet samtidig med, at mellemhandleren pålægges et strengt produktansvar inden for direktivets rammer.

EF-Domstolen fastslår ved sin dom, at produktansvarsdirektivet er til hinder for en national regel, hvorefter mellemhandleren uden begrænsning hæfter for producentens objektive ansvar efter direktivet. Domstolen fandt det ikke afgørende, at mellemhandleren efter gældende dansk ret alene hæfter for producentens objektive ansvar og ikke selvstændigt er pålagt et objektivet ansvar.

Dommen indebærer efter Justitsministeriets opfattelse, at mellemhandleren ikke kan pålægges et ansvar, der reelt har samme indhold som det direktivbaserede objektive ansvar. Justitsministeriet finder ikke, at det er afgørende, om mellemhandleren pålægges et sådant ansvar ved lov eller ved principper udviklet i retspraksis. En retspraksis, der inden for direktivets anvendelsesområde pålægger mellemhandleren et objektivet ansvar, der indholdsmæssigt svarer til producentens objektive ansvar, vil således efter Justitsministeriets opfattelse indebære, at den danske retstilstand ikke er i overensstemmelse med direktivet, sådan som dette er fortolket af EF-Domstolen i den pågældende sag.

Der henvises til punkt 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til produktansvarslovens § 10 a).

Justitsministeriet er enig med Advokatrådet i, at lovudkastets bestemmelser sandsynligvis vil give anledning til flere retlige tvister. Det er efter Justitsministeriets opfattelse en konsekvens af EF-Domstolens fortolkning af direktivet, at ansvarsgrundlaget for producenter og mellemhandlere skal være forskelligt. Producenten er efter direktivet underlagt et objektivet produktansvar, mens mellemhandleren efter direktivet ikke må være underlagt et tilsvarende objektivet ansvar og heller ikke må hæfte for producentens objektive produktansvar. Regeringen finder ikke, at direktivet på dette punkt er hensigtsmæssigt udformet, og det er baggrunden for, at regeringen vil opfordre Kommissionen til at fremsætte forslag om ændring af produktansvarsdirektivet, så erstatnings-sagerne på området kan afgøres på et ensartet ansvarsgrundlag.

3. Melleghandlerens selvstændige produktansvar (forslag til produktansvarslovens § 10)

3.1. Ansvars karakter

Advokatrådet og **Forsikring & Pension** anfører, at den foreslåede bestemmelse indebærer en skærpelse af melleghandlerens selvstændige produktansvar, mens **Forbrugerrådet** anfører, at der alene er tale om en lovfæstelse af den gældende ulovregulerede retstilstand.

Justitsministeriet finder, at lovforslaget indebærer en skærpelse af melleghandlerens selvstændige produktansvar, idet det foreslås, at melleghandleren i ethvert tilfælde skal godtgøre, at skaden ikke skyldes dennes fejl eller forsømmelse. Der indføres således en lovbestemt omvendt bevisbyrde. Der henvises til punkt 4.1 og 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.2. Melleghandlerens regreskrav mod tidligere melleghandlere i omsætningskæden

Advokatrådet anfører, at det efter rådets vurdering forekommer tvivlsomt, hvem bevisbyrden vil påhvile i forbindelse med en melleghandlers regressøgsmål mod tidligere melleghandlere i omsætningskæden.

Justitsministeriet har i lyset af høringsvaret i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2 (forslag til produktansvarslovens § 10) redegjort for dette forhold. Det fremgår heraf, at det følger af produktansvarslovens § 11, stk. 3, 1. pkt., at en melleghandler, der har udbetalt erstatning til skadelidte, indtræder i skadelidtes krav mod tidligere led i produktions- og omsætningskæden. En melleghandler, eksempelvis en sælger, der har udbetalt erstatning, vil således kunne søge regres hos en tidligere melleghandler, eksempelvis en grossist, og i den sammenhæng bl.a. kunne påberåbe sig reglen i § 10, hvilket vil indebære, at den tidligere melleghandler skal godtgøre, at denne ikke har begået fejl eller forsømmelse.

4. Melleghandlerens hæftelsesansvar (forslag til produktansvarslovens § 10 a)

Advokatrådet bemærker, at den foreslåede § 10 a sammenholdt med produktansvarslovens § 4, stk. 2, vil indebære, at i de tilfælde, hvor et defekt produkt er importeret fra et land uden for EU, skal den skadelidte godtgøre, at den første importør af produktet til EU – og ikke den egentlige producent – har handlet culpøst.

Den foreslåede § 10 a indebærer, at i de situationer, hvor det følger af produktansvarslovens § 4, at flere personer er ansvarlige som producenter, hæfter melleghandleren for alle de personer, der er ansvarlige som producenter. Dette gør sig eksempelvis gældende i den situation, hvor den,

der har fremstillet et produkt, befinder sig uden for EU. I denne situation er EU-importøren i medfør af § 4, stk. 2, ligeledes ansvarlig som producent. I det omfang skadelidte kan påvise, at enten producenten eller EU-importøren har handlet culpøst, hæfter melleghandleren efter forslaget for produktansvaret.

Justitsministeriet har på baggrund af Advokatrådets bemærkninger præciseret ovenstående i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til produktansvarslovens § 10 a).

Forbrugerrådet finder, at melleghandleren også bør pålægges en omvendt bevisbyrde i relation til hæftelsesansvaret, og bemærker i øvrigt, at beskrivelsen i lovudkastet af de gældende beviskrav i produktansvarssager er upræcis.

Som nævnt under punkt 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger har Justitsministeriet overvejet, om der også i relation til melleghandlerens hæftelsesansvar burde indføres omvendt bevisbyrde, således at melleghandleren for at undgå sit hæftelsesansvar skulle bevise, at producenten ikke har handlet culpøst. Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at en sådan regel ville rejse alvorlige spørgsmål i forhold til EF-Domstolens dom, navnlig under hensyn til, at melleghandleren i givet fald skulle bære bevisbyrden for en anden persons (producentens) forhold. Resultatet af en sådan regel ville således være, at melleghandleren pålægges et ansvar, der i praksis ville være lige så strengt som det objektive ansvar, som Domstolen har fundet, at melleghandleren ikke må pålægges.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 4.3 og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til produktansvarslovens § 10 a).

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Forsikring & Pension har oplyst, at det er Forsikring & Pensions vurdering, at de foreslåede ændringer samlet set vil medføre større udgifter for forsikringsselskaberne i forbindelse med produktansvarsforsikringer for melleghandlere, bl.a. fordi den foreslåede § 10 a indebærer, at selskaberne skal foretage en vurdering af producentens culpaansvar i hver enkelt sag. Det er dog samtidig Forsikring & Pensions vurdering, at der vil være tale om forholdsvis begrænsede merudgifter, som det på det foreliggende grundlag ikke er muligt at kvantificere nærmere.